

čevljar

Teden solidarnosti

Teden od 26. julija do 1. avgusta je določen, v spomin na katastrofalni potres pred dvanajstimi leti v Skopju, kot teden solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije pri obrambi pred elementarnimi nesrečami.

Solidarnost je brez dvoma ena najpomembnejših pridobitev naše revolucije. Naša naloga pa je, da solidarnost uveljavimo kot najbolj jasen in konkreten izraz humanizma in bratskega povezovanja ljudi v naši socialistični samoupravni družbi. To smo dokazali že v akcijah kot so Skopje, Bosanska Krajina, Kozjansko. Vendar, da nas take in podobne katastrofe ne bi našle nepripravljene, smo lani podpisali družbeni dogovor o zbiranju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč. Naša republika je že sprejela ustrezeni zakon, po katerem naj bi vsak delavec prispeval v sklad solidarnostnih sredstev v višini enodnevnega neto osebnega dohodka, doseženega v mesecu juliju. Tak prispevek lahko plača vsak delavec sam, lahko se organizira kolektivno delo preko 42-urnega tednika, lahko pa po sklepu pristojnega samoupravnega organa plača prispevek tudi temeljna organizacija združenega dela iz sklada skupne porabe.

V naših temeljnih organizacijah združenega dela o načinu prispevka v ta sklad doslej samoupravni organi, oziroma zbori delovnih ljudi, še niso razpravljali in sklepali, zato bodo morali to določiti po končanem rednem letnem dopustu. Prav je, da o vseh treh možnih oblikah razmisli tudi vsak član delovne skupnosti, da bo odločitev lažja in omogočena čim hitrejša realizacija.

Če upoštevamo vse dosedanje take in podobne odločitve naše delovne skupnosti, ki so bile vedno tudi za vzgled drugim, smo prepričani, da bo odločitev tudi tokrat pravočasna in najboljša.

Včh

TRŽIČ LETNIK XV ŠTEVILKA 8 AVGUST 1975

Naša prizadevanja

Vsem so znane težave, v katerih se je znašlo naše gospodarstvo. Niso tu redke trditve, da letos v gospodarski politiki ni bilo takega učinka, kot bi moral biti. V gospodarstvu pa vemo, da lahko le z vztrajnimi napori in bojem proti napakam napravimo marsikaj.

»Naša OZD je danes še v zavidanja vrednem položaju,« je dejal glavni direktor Janez Bedina na zasedanju skupnega delavskega sveta 9. 7. 1975, ko je podal oceno usklajenosti rezultatov gospodarjenja s cilji resolucije o družbenoekonomskem razvoju za leto 1975 in naša prizadevanja za izboljšanje stabilizacije.

PEKO združuje proizvodno Peka in dveh kooperantov, BUDUČNOST, Ludbreg in PARTIZAN, Poznanovac. Z obema kooperantom sodelujemo na osnovi dolgoročne pogodbe o poslovno-tehničnem sodelovanju, po kateri je Peko dolžan razvijati, prodati proizvodnjo in preskrbeti potrebne materiale, kooperant pa proizvesti po vnaprej določeni ceni, ne glede na tržišče. Naš celotni dohodek je zaradi visoke stopnje predelave (Poliuretan — surovina, podplat — čevlji) in velikega deleža trgovskega blaga v realizaciji neprimerno večji, kot pa je vrednost osnovne proizvodnje obutve. Visok delež izvoza v proizvodnji postavlja meje nadaljnjemu večanju izvoza ob predpostavki, da se proizvodnja ne bo več povečevala. Neustrezne izvozne stimulacije (davek na izvoz na klirinško področje, premije za konvertibilni izvoz pokrivajo le četrtino carinskih dajatev za uvo-

žen repromaterial) ogrožajo rentabilnost poslovanja OZD v celoti. Glavni razlog, da izvoza ni moč povečevati še naprej, pa je dejstvo, da ima obutev sezonsko prodajo, to pomeni, da je v tistih mesecih, ki so za izvoz zanimivi, celotna proizvodnja namenjena izvozu, za domači trg pa delamo v nadaljevanju te proizvodnje. V pogojih splošne recesije na svetovnem trgu je zelo težko obdržati tako visok nivo izvoza, računamo pa, da bomo konvertibilni izvoz v novembru in decembru lahko povečali bolj, kot pa kaže trenutno stanje naročil. Izvoz na klirinško področje je reguliran z družbenim dogovorom in omejen z meddržavno pogodbo. Kontingenti so tako za nas določeni in jih ni moč povečevati tekom leta, ker gre za celotne pogodbe.

Še vedno ne vidimo možnosti, da bi zmanjšali uvoz. Uvažamo surovine in reprodukcijski material, ki ga v taki kvaliteti, kot jo zahteva izvozno tržišče, pri nas ni mogoče nabaviti, ali pa gre za materiale, ki jih domače tržišče sploh ne proizvaja (poliuretan).

Pri opremi pa gre za stroje, ki jih izdelujejo specializirana podjetja za ves svet in jih domači proizvajalci ne proizvajajo. Uvoz smo povečali, opravičujemo pa ga z dejstvom, da smo začeli proizvajati poliuretanske in gumijaste podplate za druge, ki bi jih sicer morali uvažati, to pa bi poslabšalo bilanco v celoti.

Zaposlenost se je v PEKO povečala za 0,45 %. V letu 1974 smo zaposlovali poprečno 2472 delavcev (vključno TOZD Trbovlje in TOZD Mreža), v prvih petih mesecih letošnjega leta pa 2568 delavcev. Zaposlenost smo večali samo v primeru novih kapacitet (v prodajni mreži za 10 % z dograditvijo ali povečanjem obstoječih trgovin).

V letnem poslovnem sporazumu smo predvideli, da bomo investirali za 43.000.000 din, od tega 30.000.000 din v nove prodajne kapacitete, 13 milijonov pa v zamenjavo in dopolnitev opreme v proizvodnji. Vse investicije smo financirali iz lastnih sredstev v okviru letnega sporazuma, ker kredita za izgradnjo mreže nismo dobili.

Stanje v oskrbi z repromaterialom se je po sklepu ZIS o vezavi uvoza na izvoz bistveno poslabšalo. Ukrep je bil sprejet 31. maja 1975, narodna banka pa vse do 18. junija 1975 ni potrjevala zaključkov in je ves uvoz stal. Razumljivo je, da je tako stanje še povečalo zastoje v proizvodnji, operativni plan smo v juniju dosegli le 95 %. Razen tega smo pogosto vršili zamenjave materialov, kar bo povzročilo dodatno škodo zaradi eventualnih odstopov od pogodb, zaradi netočnosti v pogledu kvalitete in rokov.

Domači dobavitelji nas obveščajo o zamudah iz podanih razlogov, največ pa je takih, ki niti ne dobavljajo niti nas o vzrokih ne obveščajo. Kvaliteta in disciplina v dobavnih rokih je padla, saj se mnogi zavedajo, da imajo ob zaporu uvoza monopolen položaj in lahko delajo, kar hočejo.

Vsi se zavedamo posledic neizvršenih pogodb za izvoz, kljub povečanim stroškom v zvezi z nabavo, nemočni pa opazujemo zmanjšanje proizvodnje. Z ukrepi ne gre odlašati.

*Za občinski praznik Tržiča
vsem občanom iskrene čestitke*

**Družbenopolitične organizacije in
uredništvo**

Poslovanje v I. polletju 1975

Prvo polletje letošnjega letoplanom in 19 % nad lanskodišču je za nami. V tem obdobju je bila v glavnem zaključena pomladansko-letna sezona in tako nam poslovni rezultati, ki jih bomo v tem sestavku poizkusili nekoliko razčleniti, dajejo tudi dejansko sliko uspešnosti naših skupnih prizadevanj od postavitve kolekcije, prek priprave, organizacije in poteka proizvodnje pa do končne prodaje naših delovnih učinkov.

Osnovne značilnosti tega obdobja so, da je proizvodnja v vseh TOZD tekla po načrtovanih predvidevanjih, da se je dvignila produktivnost v celoti, da smo bili uspešni v prodaji doma in v tujini, da pa so se ob vseh teh uspešnih gibanjih, kljub sorazmerno visokim prihrankom v proizvodnji, znižali končni finančni učinki.

Pa poglejmo, kako se je poslovanje odvijalo!

1. SPLOŠNI PODATKI

Organizacijsko naša delovna organizacija ni bistveno spreminjala svojih organizacijskih oblik in so redno poslovale vse štiri proizvodne TOZD in posebej TOZD MREŽA, ki vključuje v svoj program celotno prodajo za OZD, za skupna opravila pa je bila odgovorna Skupnost skupnih služb, ki vključuje tudi vse vzdrževalne obrate.

Medsebojno poslovanje se je odvijalo v smislu samoupravnega sporazuma o združitvi v OZD, letnega poslovnega sporazuma s sezonskimi notranjimi normativi in v skladu z ostalimi splošnimi akti in sporazumi.

V delovni organizaciji je bilo povprečno zaposlenih 2.572 delavcev, dočim jih je bilo v začetku leta v rednem delovnem razmerju 2.536. Povečanje znaša torej 1,4 %. Po TOZD je znašala povprečje v TOZD OBUTEV 973 delavcev, v TOZD POLIURETAN 119 delavcev, v TOZD GUMOPLAST 103 delavcev, v TOZD TRBOVLJE 300 delavcev, v TOZD MREŽA 597 delavcev in v Skupnih službah 480 delavcev.

V proizvodnih TOZD je bilo letos skupaj plačanih 2.104.894 ur, kar je 1,3 % več kot v istem času lani. Pri tem so se povišale plačane proizvodne ure za 2,2 %, režijske ure za 2,1 %, plačani dopusti in prazniki so se znižali za 12,2 %, tako, da skupaj režijske ure izkazujejo povečanje le za 0,1 % in so v strukturi padle od lanskih 44 % na letošnjih 43,4 %. Bolezenski izostanki do 30 dni so se povečali od lanskodolnih 3,75 % vseh ur na letošnjih 3,94 %, kar pomeni, da so se povišali po dejanskih izgubljenih urah za 6,5 %.

2. PROIZVODNJA

Proizvodnja se je v prvem polletju količinsko odvijala v vseh delovnih enotah in TOZD v glavnem normalno in je v obutvi 5 % višja od načrtovane in 10 % višja od lanskodolne, v Poliuretanu 7 % nad

letno, v Gumoplastu 36 % nad planom in 30 % nad lanskodolno, le v Trbovljah je bil program izpolnjen samo z 83 % in je bila proizvodnja enaka lanskodolni.

Na višja preokračanja v Poliuretanu in Gumoplastu so vplivala nova vlaganja, ki so bila v tem času že vključena v proizvodnjo.

Po vrednosti je bila proizvodnja v TOZD Obutev višja za 19 %, v TOZD Poliuretan za 32 %, v TOZD Gumoplast za 28 % in v TOZD Trbovlje za 9 %, vse v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta.

Proizvodnja je v tem obdobju potekala v primerjavi s planiranimi stroški dokaj racionalno in je bilo skupno ustvarjenega 3,7 % prihranka. Prihranek je v proizvodnji obutve znašal 2,6 %, v proizvodnji PUR 7,6 %, v proizvodnji Gumoplasta 7,6 % in v Trbovljah 4 %. Poleg tega je bil ustvarjen tudi prihranek pri Skupnih službah v višini 1,8 % v odnosu na predvidene stroške.

Defekti v proizvodnji so letos predstavljali 3,2 % vse proizvodnje, dočim so lani znašali 3,5 %.

3. NABAVA

Oskrba z materiali je tudi letos potekala po ustaljenih načelih in v glavnem tudi preko dolgoletnih dobaviteljev. Na trgu je bila tudi v tem času stalno prisotna tendenca po naraščanju cen pri vseh materialih, vendar nismo zaznamovali sunkovitejših skokov kot v preteklih letih. Najmočnejše so naraščale cene furnituram, pomnožnim materialom in kemikalijam, vedeti pa moramo pri tem, da so se cene materialov bistveno dvignile ob koncu lanskega leta in smo zato ob začetku leta morali povišati naše stalne cene, ki smo jih sicer vkalkulirali v naše lastne cene, nismo pa mogli spreminjati prodajnih cen izdelkov, ker so bile prodajne pogodbe že sklenjene.

V primerjavi s stalnimi cenami smo pri nabavnih cenah vseeno še dosegli pozitivno razliko, ki pa je v odstotkih vsak mesec padala, kar dokazuje, da so nabavne cene stalno naraščale. Tako je pozitivna razlika znašala na primer v februarju še 5,7 %, dočim ob zaključku polletja znašala le še 3,3 %.

Uvoz surovin in materialov se je odvijal v obsegu lanskega leta, kljub temu, da smo zaradi povečane proizvodnje poliuretanu in plastiki potrebovali več surovin za te izdelke. Do konca maja je uvoz potekal dokaj normalno, velike težave pa so nam kasneje povzročili novi ukrepi za omejevanje uvoza in je zato prišlo do motenj, ki bodo nastopale tudi v bodoče.

V primerjavi s lanskim letom so močno narasle zaloge materialov. V povprečju so bile zaloge v celoti višje za 32 %, od tega največ na skla-

podnjega usnja in sicer za 72 % in pri kemikalijah za 77 %. Dočim se da to stanje pri kemikalijah utemeljiti z večjo proizvodnjo, tega ne moremo trditi za spodnje usnje, posebno ne, če vemo, da so to pretežno podplati iz lastne proizvodnje.

4. PRODAJA

Za prodajo vseh proizvodov naše delovne organizacije skrbi TOZD Mreža, ki je v pogledu obsega prodaje izpolnila svojo obveznost in presegla v celoti lanskodolno prodajo za 32,6 %. Poleg prodaje lastne proizvodnje ta TOZD opravlja tudi trgovsko dejavnost s tem, da nabavlja in prodaja blago naših kooperantov, delno v smislu prave kooperacije tako, da proizvodnja pri kooperantih teče po naših razvojno-proizvodnih zamislih, delno pa v smislu dokupa blaga, ki dopolnjuje lastno proizvodnjo.

Najmočnejši prodajni kanal je še vedno lastna prodajna mreža s 118 poslovalnicami, preko katere smo prodali 47 % celotnega obsega prodaje, dočim je bila lani prodajna mreža udeležena še z 52 %. Po vrednosti je bila ta prodaja višja za 22 % od lanskodolne.

Izvoz na zahod je bil v celotni prodaji udeležen s 9 % in izvoz na vzhod z 17 % ali v celoti z 26 %, dočim je lani Zahod predstavljal 8 % in vzhod 15 % ali izvoz skupaj 23 % skupne realizacije, vse računano na dinarsko vrednost.

Po dinarski vrednosti je bil zahodni izvoz višji za 52 %, vzhodni za 57 % ali skupaj za 56 %.

Po devizni vrednosti je bil celotni izvoz višji za 42 %, od tega za 12 % na zahodu in za 56 % na vzhodu.

Količinsko smo izvozili skupaj 15 % več parov obutve in sicer na zahod 6 % in na vzhod 21 %.

Prodaja proizvodov PUR je udeležena s 7 % (lani 7 %), prodaja Gumoplasta s 3 % (lani 4 %) in prodaja obutve drugim odjemalcem na domačem tržišču s 5 % (lani 3 %). Po vrednosti je bila prodaja PUR višja za 37 %, prodaja Gumoplastike nižja za 1 % in prodaja obutve ostalim višja za 92 %.

Ostali del prodaje predstavljajo servisne usluge v izvozu in prodaja materiala in odpadkov, kar pa predstavlja realizacijo skupnih služb. Ta del predstavlja v celotni strukturi realizacijo letos 12 % in lani 11 %.

Zaloge trgovskega blaga so se v primerjavi s lanskim letom v celoti gibale po vrednosti v povprečju na višini lanskega leta, so pa koncem junija v celoti višje za 4 %, oziroma samo v trgovski mreži po nabavnih cenah celo za 10 %. Zaradi povečane prodaje se je preobrat zalog popravil za 20 %.

Reklamacije kupcev so lani znašale 1,17 % prodanega blaga, letos pa so se znižale na 1,02 %.

Pri prodaji v lastni trgovski mreži moramo ugotoviti, da poslovalnice I. kategorije prodajo 65 %, II. kategorije 18 %, III. kategorije 16 % in IV. kategorije le 1 % skupne prodaje na drobno.

Najboljše poslovalnice so bile po vrstnem redu po prometu: Zagreb I., Beograd II., Rijeka I., Beograd I., in Ljubljana III.

Najboljši preobrat zalog so dosegle poslovalnice: Celje II., Novi Sad II., Dubrovnik, Celje I., in Split.

5. FINANČNI REZULTATI

Na finančne rezultate vplivajo v naši organizaciji združenega dela predvsem štiri sestavine. Vsaka TOZD neposredno vpliva na te rezultate z znižanjem lastne cene ali drugače povedano, s prihranki na stroških, drugi vir dohodka so razlike med stalnimi in nabavnimi cenami pri nabavi materiala, ki se ostvarjajo na nivoju delovne organizacije in se po določenih samoupravnega sporazuma obračunavajo TOZD, tretji vir so doseženi učinki pri prodaji blaga in končno vplivajo še izredni dohodki in izdatki, ki v našem primeru lahko bistveno zboljšujejo ali slabšajo rezultate zaradi stalnih zviševanj ali zniževanj cen.

Za razlike, oziroma prihranke v proizvodnji smo že ugotovili, da so na rezultate vplivali pozitivno in so se gibali v odstotkih v višini 3,7 %. Prav tako smo ostvarili pozitivne razlike pri nabavi materiala v višini 3,3 % vsega porabljenega materiala, manjše učinke pa smo letos dosegli pri prodajnih razlikah, za kar smo že ugotovili, da je vzrok v tem, da nismo mogli svojih prodajnih cen dvigniti sorazmerno z dvigom cen materialom in ostalim stroškom. Te razlike so lani znašale po pokritju prodajnih stroškov in zakonskih in pogodbenih obveznosti še 9,6 %, letos pa so padle na 3,8 %.

Negativno vpliva na finančni rezultat tudi presežek izrednih izdatkov nad izrednimi dohodki, ki so se lanko leto med seboj skoraj pokrivali zaradi skoraj enakih zvišanj in znižanj prodajnih cen, letos pa zvišanje praktično ni bilo, koncem junija pa smo znižali prodajne cene v odnosu na zaloge za 5 %, izpod nabavnih cen, odnosno v odnosu na prodajo v poslovalnicah za 3,4 %.

Najmočnejše so se znižale pozitivne razlike pri prodaji izdelkov iz Gumoplastike in sicer za preko štirikrat, za polovico so se znižali učinki pri prodaji proizvodov PUR, približno enaki so ostali pri prodaji obutve ostalim domačim odjemalcem, izboljšala se je razlika pri izvozu na zahod in na vzhod, tako, da se je v odstotku izguba na zahodu znižala za polovico, vzhodni izvoz pa je ostal malenkostno pozitiven. Za dve odstotni

točki se je znižala pozitivna razlika pri prodaji v lastnih prodajalnah, poleg tega pa so se poslovni stroški v prodajni mreži zvišali za 29 %, torej več kakor prodaja sama, čeprav bi se morali teoretično zvišati manj od obsega poslovanja.

Izplačani osebni dohodki so znašali v prvem polletju letos v proizvodnih dejavnostih 3.123.— din in v prodajni mreži 3.409.— din mesečno. V primerjavi z istim lanskim obdobjem so se v proizvodnji povišali za 25,2 % in v trgovini za 23,7 %.

V pogledu zakonskih in pogodbenih obveznosti primerjava z lanskim letom ni v celoti možna, ker lani ob izdelavi polletnega obračuna še niso bile v celoti poznane in zato tudi niso bile obračunane, letos pa so zajete v celoti.

PEKO

Možna je le primerjava s pogodbenimi obveznostmi, ki so v porastu za 12 %, zakonske obveznosti pa izkazujejo porast za 26 %, pretežno na račun stanovanjskega prispevka od 6 % na 8 %.

Zaradi vsega doslej navedenega se je znižal ostanek dohodka v primerjavi z lanskim letom za 39 %. Spremenilo se je tudi delitveno razmerje med sredstvi za osebne dohodke in ostanekom dohodka, ki letos znaša 78 % za osebne dohodke in 22 % za sklade, lani ob tem času pa je znašalo 68:32.

Likvidnost podjetja se je v primerjavi z lanskim letom poslabšala. Delno so temu vzrok višje zaloge materiala za 32 %, zaloge nedokončane proizvodnje za 70 % in izdelki v celoti za 4 %, najmočnejše pa vplivajo povečane terjatve do kupcev, ki so se dvignile za 47 % in so zaradi tega narastle tudi naše obveznosti do dobaviteljev za 41 %.

6. ZAKLJUČEK

Zaradi zaostrenih poslovnih pogojev, ki so se vplivali na rezultate v prvem polletju, še močnejše pa se bodo odrazili v drugi polovici leta, bomo morali v bodoče usmeriti vsa naša skupna prizadevanja še močnejše v naše notranje probleme, mobilizirati vse naše rezerve in v celoti spoznati, da le uspešno delo ustvarja tudi zadovoljive učinke.

Z ukazom predsednika republike je ob priliki praznovanja 30. obletnice osvoboditve mesta Zadar dobil odlikovanje

**RED DELA
S SREBRNIM
VENCEM**

**tov. PAVO SUŠKO —
poslovodja poslovalnice
PEKO v Zadru.**

Naše iskrene čestitke.

Nove osebne ocene

Z novim samoupravnim sporazumom o razporejanju dohodka, delitvi sredstev za osebne dohodke, o nadomestilih in prejemkih, je bila sprejeta tudi delno spremenjena metoda ocenjevanja delavcev, ki ne delajo po normi. Poleg objektivnega dela ocene, ta je odvisna od šolske izobrazbe in delovne prakse, je bila za vse omenjene delavce izdelana tudi subjektivna ocena, pri kateri se upošteva kakovost in učinek dela, sposobnost prilagajanja, poznavanje službe in dela ter njegov odnos.

Namen te osebne ocene je, da se delavci na osnovi omenjenih kriterijev in upoštevanju njihovih rezultatov dela razdelijo na bolj oziroma manj uspešne, ter se to tudi upošteva pri nagrajevanju, in sicer od 95 % do 110 % osnove, ki je določena za delovno mesto. Delavci, ki delajo po normi, pa to dosežejo z različnim odstotkom doseganja norme, seveda pa je razlika med naj-

manj in najbolj uspešnimi pri njih večja, kot je lahko pri osebni oceni.

S samoupravnim sporazumom je tudi določeno, da poprečna osebna ocena ne sme presegati 105 odstotkov, to pa naj bi bilo tudi enako 110 odstotkom poprečnega doseganja norme delavcev, ki delajo po normi. Take predpostavke so bile tudi upoštewane pri izračunu potrebnih sredstev za osebne dohodke. Podatkov o dejanskem doseganju novih norm še ni, poznani pa so podatki o osebni ocenah, na osnovi katerih lahko ugotavljamo odstopanja od omenjenih predpostavk, primerjamo pa lahko tudi poprečne osebne ocene med sektorji SSSS in TOZD.

Poprečna subjektivna osebna ocena vseh delavcev v OZD PEKO je 101,90 %, kar pomeni, da bodo potrebna sredstva za izplačilo osebni dohodkov teh delavcev za okrogle tri odstotke manjša, ker pa niso poznani podatki o dosega-

nju norm in doseženih vrednostih točke, pa to še nikakor ne pomeni, da bo skupno potrebnih manj sredstev za osebne dohodke od predvidenih. Primerjava poprečne ocene med TOZD pokaže, da je najvišja v TOZD Gumoplast, najnižja pa v TOZD Poliuretan. V SSSS je najvišja poprečna ocena v obratih vzdrževanja in orodjarni, najnižja pa v nabavnem sektorju.

Pregled poprečnih osebni ocen:

TOZD Obutev	103,11 %
TOZD Trbovlje	101,13 %
TOZD Poliur.	99,92 %
TOZD Gumopl.	104,15 %
TOZD Mreža	100,89 %
SSSS spl. sekt.	100,73 %
nabavni sektor	100,48 %
finančni sektor	102,26 %
tehnični sektor	102,59 %
ERC	102,92 %
vzdrž. obrati	103,00 %
modelirnica	103,05 %
Skupaj popr.	101,90 %

Franc Grašič

Koordinacijska konferenca ZSM — Peko

V petek, 11.7.1975, je bila v paviljonu NOB v Trzinu volilna konferenca koordinacijske konference (v nadaljnjem besedilu KK) ZSM — tovarne obutve Peko.

Delovni predsednik konference je bila Nika Perko. Poročilo o delu osnovne organizacije (OO) ZSM — Peko od 20.4.1974 do 30.6.1975 je podal sekretar Ludvik Germovšek. Poudaril je uspešne priprave in sam pomen desetega kongresa ZSMS in desetega kongresa ZSMJ, ki sta bila konec lanskega leta. Naše akcije in prizadevanja na posameznih področjih dela so pokazale, da mladi želijo sodelovati povsod tam, kjer imajo možnost uveljavljanja svojih interesov.

V obdobju od prejšnje konference smo v naši delovni organizaciji izvedli reorganizacijo mladinske organizacije. Ustanovili smo OO po TOZD in na ta način močno razširili krog aktivnih mladincev. To je bila težka in obsežna naloga, ki pa smo jo izvršili po svojih najboljših močeh, in upamo si trditi, da tudi dokaj uspešno. Se vedno pa pogrešamo predvsem nekatere mlade člane ZK, ki bi morali biti bolj odgovorni za delo v ZSM in na mlade izobraževanje, od katerih upravičeno pričakujemo, da pokažejo večjo pripravljenost za

delo v naši in drugih družbenopolitičnih organizacijah, saj bi s svojim znanjem lahko veliko prispevali k delu te-le. Dotaknil se je tudi družbenoekonomskih odnosov, izobraževanja, sodelovanja z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v podjetju, sodelovanje s komisijo za splošni ljudski odpor in komisijo za šport, ki je najbolj množične akcije dobro izpeljala.

Poročilo o finančnem poslovanju OO ZSM — Peko v minulem obdobju, je podala Milka Perko. Iz poročila je razvidno, da je OO ZSM dobro poslovala in si prihranila nekaj sredstev, ki jih bo skupaj z dotacijo Skupnega delavskega sveta potrebovala za realizacijo akcijskega programa. Glavni poudarek KK je bil prav gotovo na predlogu, razpravi in sprejemanju pravilnika o organiziranju in delovanju OO ZSM — Peko, poslovnika za delo OO ZSM v TOZD in poslovnika KK ZSM — Peko.

Omenjeni dokumenti so bistvena novost in velik korak naprej pri samem organiziranju in delovanju OO v TOZD, oziroma KK na nivoju OZD. Predsednik komisije mladih delavcev pri OK se je ob tej priliki zelo pohvalno izrazil o dokumentih in poudaril veliko vlogo temeljite študije statuta in revolucije ZSMS, to kar smo mi predhodno storili in na teh temeljih gradili vse ostalo. Delegati KK so soglasno potrdili vse tri dokumente.

Naslednja točka KK je bil akcijski program za leto 1975 s pojasnilom, da je to skupni in vsklajen z vsemi OO, ki so svoje programe potrdile že dosti prej. Naše delo bo v bodoče usmerjeno na konkretnih akcijah in vidnih premikih v OO.

Razprava ali dopolnitve pravilnika in poslovnika so mogoče za koga bolj suhoparna stvar, ki se lahko presliči ali spregleda povsem namerno, iz čistega nezanimanja, nekaj vidnega in otipljivega pa bo na primer urejanje okolice tovarne, svrilo in sankcije za mladince, ki se neodgovorno ponašajo v tovarni na primer, namerno in neodgovorno onesnažujejo sveže preplekane stene, iz malomarnosti ali mogoče neznanja učinkujejo osnovna materialna sredstva, zanemarjajo strojni park, nekvalitetno delajo in na račun kvalitete visoko presegajo normo itd. Prislunili pa bomo tudi njihovim problemom in ker nam jih sami ne povejo, jih bomo vprašali, se pogovorili z njimi, dosti lažje bo sedaj, ko smo reorganizirani po OO v TOZD. Skratka doseči moramo to,

da nam nihče ne bo očital, da je edino naše delo samo šport in tu pa tam zabava, ples, ampak nasprotno.

Na koncu KK so delegati izvolili tudi novo predsedstvo KK — Peko in sicer:

1. predsednik, Franc Kolman — OO ZSM SSSS
2. sekretar, Ludvik Germovšek — OO ZSM TOZD Obutev
3. blagajnik, Nika Perko — OO ZSM SSSS
4. zapisnikar, Marica Kveder — OO ZSM TOZD Obutev
5. član, Slavko Bohinc — OO ZSM SSSS
6. član, Zdenko Jerman — OO ZSM SSSS
7. član, Viktor Sedej — OO ZSM TOZD Obutev

8. član, Marinka Rožič — OO ZSM TOZD Obutev
9. član, Meta Teran — OO ZSM TOZD Obutev
10. član, Jože Smolej — OO ZSM TOZD Gumoplast
11. član, Bojan Gliha — OO ZSM Gumoplast
12. član, Bojan Maglica — OO ZSM TOZD Poliuretan
13. član, Mato Leontič — OO ZSM TOZD Poliuretan
14. član, Janez Medič — OO ZSM TOZD Mreža
15. član, Rudolf Teran — OO ZSM TOZD Mreža
16. član, Silvo Andrejaž — OO ZSM TOZD Trbovlje
17. član, Irena Tomažin — OO ZSM TOZD Trbovlje

Kolman Franci

Udeleženci konference

V spomin

V ponedeljek zjutraj nas je presunila težka vest, da se FILIP ŠARABON ni vrnil z Bistriške planine. Med sodelavci je nastala praznina in vse do torka opoldne se nismo mogli sprijazniti z mislijo, da ga ne bo več med nami.

Filip je bil star 49 let. Delal je na delovnem mestu carinski deklarant v nabavnem sektorju. Njegovo delo je bilo obsežno, zahtevalo je znanje in povezovanje z drugimi službami v naši delovni organizaciji in izven nje.

Tudi njegovo delo izven podjetja je potrdilo tako številne udeležbe spremstva na njegovi zadnji poti. Njegovo truplo počiva na domačem pokopališču, tam, kjer je preživel svoja mlada leta.

Planine so mu bile vedno največje veselje, zato je tembolj kruto, da je ravno tam moral končati svoje življenje. Neštokrat smo se srečali z njim v planinah. Vedno je bil nasmejan in tako tudi zadnji dan na Bistriški planini.

Dragi Filip. Poslovili smo se od tebe, vendar, to slovo nas ne bo ločilo. Ostal nam boš kot sodelavec, prijatelj in ljubitelj narave v trajnem spominu.

GD

Maribor I — »Peko«

Prodajalna Maribor I. je locirana v strogem trgovskem centru mesta, v Gosposki ulici. Adaptiranje lokala s tako dobro lokacijo je vedno problem, kajti trgovina mora biti zaprta čim krajši čas, namen adaptacije pa je pridobitev čimveč novega prodajnega prostora, kar pa zahteva podaljšan gradbeni čas.

Za mariborsko prodajalno je bilo narejenih več variantnih idejnih projektov, in sicer od variante, ki predvideva minimalno povečanje prodajnega prostora, do variante, po kateri se prostor v obstoječi stavbi izkoristi maksimalno in pridobimo skoraj 1000 m² prodajne površine, to pa je že površina manjše blagovnice. Analiza tržišča (Maribor — zaledje — zimski turizem) in po urbanističnem planu projektirana pasaža po dolžini prodajalne (povezava parkirišč z Gosposko ulico) sta »botrovala« odločitvi, da zgradimo doslej največjo prodajalno v mreži — prvo »hišo obutve« v Jugoslaviji.

GRADNJA

V septembru 1974 je mariborski »Gradis« začel z rušitvenimi deli na obstoječi stavbi, vendar je moral dela kmalu ustaviti, ker se je pojavila nevarnost, da se obe sosednji stavbi zrušita z našo vred. To so stare stavbe, prvotno samo pritlične, kasneje pa nadgrajene na principu medsebojnega podpiranja in tako se nam je zgodilo, da se je ob ukinitvi ene »podpore« dolgoletno statično ravnoesje porušilo. Iznajdljivost izvajalca, konkretno statika ing. Bojana Spesa, ki je utrdil temelje sosednjih stavb s piloti, gre zasluga, da se gradnja ni zavlekla v nedogled. Nastalo zamudo pa je izvajalec na-

doknadil pozimi, saj je letošnja mila zima omogočila neprekinjeno gradnjo in tako je vodja gradbišča, tov. Šafarič, z izjemno zavzetostjo in pedantnostjo »pripeljal« objekt v zaključno fazo pred jesenskim vrhuncem sezone. Celotna gradnja, če izvajamo pilotiranje je tako trajala od decembra 1974 do avgusta 1975.

kar se ne nazadnje odraža v povečani prodaji po adaptaciji.

Velik prodajni prostor nam je omogočil skoraj idealno ureditev. Vsak predstavljen čevlj — predizbira ima v neposredni bližini zaledje — skladišče. S takim načinom ne samo da izboljšamo organizacijo v skladišču ampak občutno skrajšamo komuniciranje

pbp

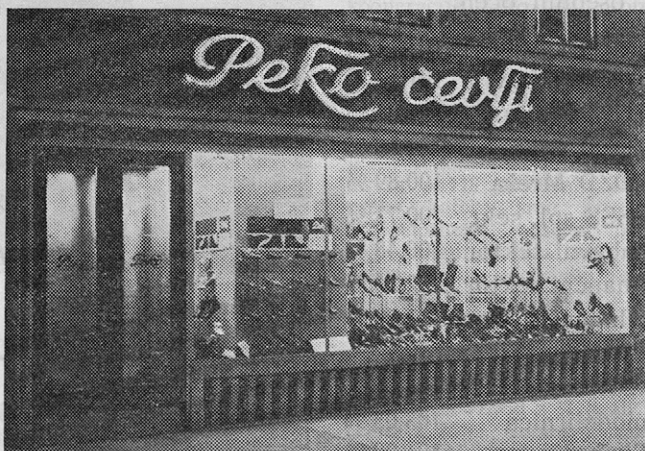
projektivni biro peko

cije, ki omogočajo hitro iskanje čevljev, ki so potrebni, iskanje in brzina sta potrebni le v priročnem skladišču. V centralnem skladišču je zaposlen skladiščnik, ki ima naloge dopolnjevati priročna skladišča, in to v večjih časovnih razmakih — enkrat tedensko.

Sistem priročnih skladišč lahko nazorno prika-

žemo s primerjavo količin robe.

Odnos čevljev v predizbiri proti čevljem v priročnih skladiščih in centralnem skladišču je 7 % : 53 % : 40 %, torej v priročnih skladiščih je približno polovica celotne robe, kar pomeni, da je polovica robe kar najbolj dostopna prodajalcu, s 40 % robe v centralnem skladišču pa je lahko le rezerva.

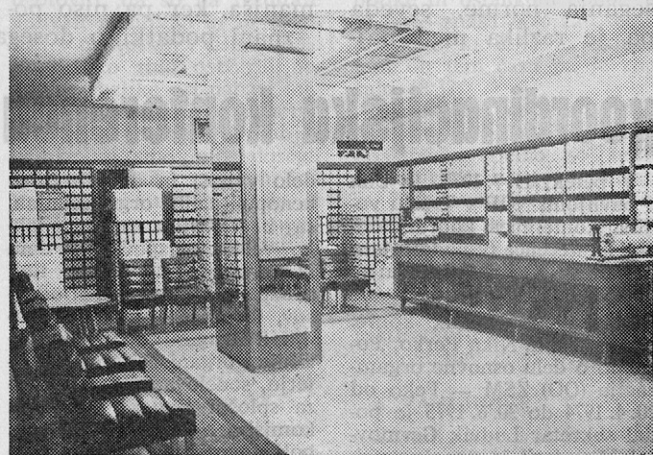
Poslovalnica pred adaptacijo — zunanji videz

OPREMA IN TEHNOLOGIJA PRODAJE

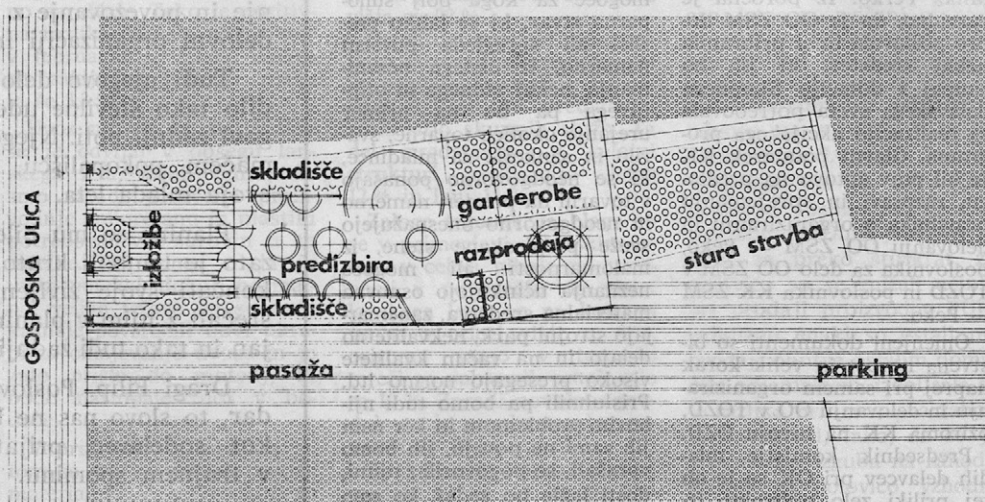
Opremo je v celoti izdelal »Peko«, mizarska in mehanična delavnica. Tip opreme je isti, kot smo ga uporabili v Skopju I., Novem Sadu I., Arandjelovcu, Sremski Mitrovici, Tuzli in Crikvenici, kjer je poleg fleksibilnosti pokazal tudi praktičnost,

prodajalca, saj je primarna naloga prodajati ne pa iskati čevlje.

Sistem več skladišč (priročnih) razbremeni centralno skladišče do take mere, da centralno skladišče prevzame novo funkcijo, to je funkcijo rezerve. V takem primeru je tudi intenziviteta čevljev v centralnem skladišču veliko večja kot doslej, saj široke komunika-

Notranjost

Floris pritličja z vrisano dispozicijo oddelkov

Ob primerjavi površin pa pridemo do zaključka, da centralno skladišče zavzema le 9 % celotne površine prodajalne. To še enkrat potrdi prej navedeno dejstvo, da z racionalno organizacijo pridobimo veliko prodajnega prostora.

PROGRAM PROSTOROV

Pritličje je informativni del prodajalne, kupec dobi prvo informacijo že na ulici — izložbe, v prodajalni pa je oddelek razprodaje, sezone robe in otroški oddelek.

Naša zalaganja

Svima su poznate poteškoće, u kojima se zatekla naša privreda. Nisu ni retka tvrdjenja, da ove godine u našoj privredi političari neće biti kao što se očekuje. Ali u privredjivanju znamo, da samo istrajnim radom i borbom protiv grešaka možemo učiniti sve. »Naša osnovna organizacija udruženog rada danas se još nalazi u zavidnom položaju«, rekao je generalni direktor drug Janez Bedina na sednici zajedničkog radničkog saveta 9. 7. 1975, kada je podneo ocenu uskladjivanja rezultata privredjivanja sa ciljevima resolucije o društvenoekonomskom razvoju za 1975 godinu i naša zalaganja u cilju poboljšanja stabilizacije.

PEKO udružuje proizvodnju Peka i još dvaju kooperanata i to BUDUC-NOST Ludbreg i PARTIZAN Poznanovac. Sa oba kooperanata saradjujemo na osnovu dugoročnog ugovora o poslovno tehničkoj saradnji, prema kojoj je Peko dužan razvijati i prodavati proizvodnju i obezbediti potreban materijal, a kooperant proizvoditi prema unapred određenoj količini bez obzira na tržište. Naš celokupni dohodak jeste zbog visokog stepena prerade (poliuretana — sirovina, djon — cipela) i visokog udela tržne robe u realizaciji znatno veći nego što je vrednost osnovne proizvodnje obuča. Visoki udeo izvoza u proizvodnji postavlja granice daljem povećavanju izvoza uz pretpostavku, da se proizvodnja neće više povećati. Na odgovarajuće izvozne stimulacije (porez na izvoz na klirinško područje, premije za konvertibilni izvoz, koje pokrivaju tek četvrtinu carinskih dažbina za uvoženi repromaterial) ugrožavaju rentabilnost poslovanja organizacije udruženog rada u celini. Glavni razlog, da izvoza nije moguće i dalje povećavati jeste činjenica, da se obuča sezonski prodaje a to znači, da je u mesecima interesantnim za izvoz, celokupna proizvodnja namjenjena izvozu a za do-

maće tržište radimo samo kao produžetak te proizvodnje. U uslovima opšte recesije na svetskom tržištu vrlo je teško održati tako visoki nivo izvoza a nadamo se, da ćemo moći konvertibilni izvoz u novembru i decembru povećati više nego što trenutno pokazuju porudžbine. Izvoz na klirinško područje regulisan je društvenim ugovorom i ograničen međudržavnim ugovorom. Kontingenti su na taj način za nas određeni i u toku godine nije jih moguće povećati, jer se radi o celokupnim ugovorima.

Još uvek nema mogućnosti smanjiti uvoza. Uvozimo sirovine materijal reprodukcije, kojeg u kvaliteti kao što ju zahtjeva izvozno tržište kod nas nije moguće nabaviti ili se radi o materijalu, koga domaće tržište ne proizvodi (polimetan). Kad je u pitanju oprema, radi se o mašinama, koje proizvode specializovana preduzeća za čitav svet i domaće proizvođači ih ne proizvode. Uvoz smo povećali i opravdavamo ga činjenicom, da smo počeli proizvoditi poliuretanske i gumene dionove i za druge, koji bi jih morali inače uvoziti, a to bi oslabilo naš platni bilans u celini.

Zaposlenost u Peko povećala se za 0,45 %. U 1974 godini zapošljavali smo prosečno 2472 radnika (uključujući i OOUR Trbovlje i OOUR Mreža) a u prvih pet meseci ove godine prosečno 2568 radnika. Zaposlenost se povećala samo u slučaju novih kapaciteta (u prodajnoj mreži za 10 % sa dogradjivanjem ili povećanjem već postojećih prodavaonica.

Godišnjim poslovnim ugovorom predviđene su investicije u vrednosti od 43.000.000,00 din i to: 30.000.000,00 u nove prodajne kapacitete i din 13.000.000,00 za zamenu i dopunu opreme u proizvodnji. Sve investicije biće finansirane iz vlastitih sredstava u okviru godišnjeg sporazuma, jer nismo dobili kredita za izgradnju prodajne mreže.

Stanje u opskrbi sa repromaterialom posle zaključaka Saveznog izvršnog veća o vezivanju uvoza na izvoz bitno se pogoršalo. Preduzete mere donete su 31. maja 1975 a Narodna banka nije potvrdjivala zaključaka i sav uvoz je stao. Razumije se, da je takvo stanje još povećalo zastoj u proizvodnji i da je operativni plan u junu postignut samo sa 95 %. Pored toga

Donet je novi samoupravni dogovor o raspodeli dohotka

Na poslednjim zborovima radnika po radnim jedinicama bio je konačno donet samoupravni dogovor o raspodeli dohotka, deo sredstava za lične dohodke, o nadoknadi i primanjima. Ugovor stupa na snagu 1. 7. 1975. Izuzetak su prodavaonice u OOUR Prodajna organizacija, za koje će biti kategorizacija izradjena u drugom polugodištu a obračun po novome stupiću na snagu 1. januara 1976. Za to vreme njihovi ukupni lični dohoci uključujući i dodatak na stalnost biće povećani za jednaki procentat kao što je prosek donetog ugovora za tvornicu.

Bitne tačke pomenutog ugovora jesu: analitička ocena radnih mesta, vrednost kategorija i načini merenja rada.

Sadržaj odabranog metoda za analitičku ocenu već je poznat i objavljen u »Čevljarju«. Mogu napomenuti samo to, da ocena pravilnosti nove analitičke ocene ne može proizlaziti iz relativnog uporedjenja sadašnjih grupa s novim kategorijama. Jedan od uzroka za novu ocenu radnih mesta jeste otklanjanje dosadašnjih greški. Dakle, ocena pravilnosti nove kategorije za pojedino radno mesto je moguća samo preko kriterijuma, to jest uporedjivanja radnih zadataka na radnom mestu opisivanjem pojedinih stepena odvojeno za svaki kriterij, koji je sastavni deo novog metoda. Takodje i rešavanje odnosno donošenje predloga u vezi rešavanja pojedinih žalbi poteklo je na pomenuti način ali je predlog promena bio podnet samo za radna mesta, na kojima su bile uočene greške. Uporedno sa podnošenjem predloga za promenu prisutno je bio i vodoravno uporedjivanje, tj. uporedjivanje sa svim radnim mestima u OOUR Peko, koja se odnose na određeno radno mesto istom ili najbližom kategorijom. Ovaj deo uporedjivanja radnih mesta nužan je i kod obrade svih promena, koje bi se jednom godišnje uzimale u obzir.

izvršene su i promene materijala, što će prouzrokovati dodatne štete zbog eventualnih otpustanja od ugovora i netačnosti u kvalitete i rokovima isporuke.

Domaći dobavljači obaveštavaju nas o zakašnjenjima u vezi s pomenutim razlozima a najviše ima takvih, koji niti robu isporučuju niti nas obaveštavaju o uzrocima.

Donet je novi samoupravni dogovor o raspodeli dohotka

Pre donošenja predloga, kojim bi bila određena vrednost novih kategorija bilo bi potrebno uzeti u obzir i uputstva doneta zaključcima političkih organizacija, položaj i veličinu naše OUR u grani i poslovne rezultate OUR. S novim ocenjivanjem kategorija raspon satnina za sva radna mesta mora biti jedinstven, bilo proizvodni ili režijski.

Jasno je, da sve ovo ima za posledicu promenu normi i to smanjenja broja minuta za pojedine operacije a istovremeno povećanje vrednosti minuta. O ovoj promeni nešto više u produžetku.

S novim ocenjivanjem potrebna je relativno veća povišica visokokvalifikovanim kadrovima u proizvodnji i srednje stručnom kadru u režiji. Postignuti poen u po jedinim radnim jedinicama opet mora biti istog značaja kao što je bio, tj. podela radnih jedinica na više ili manje uspešne kod njihovog rada. Dakle, delimično zaoštavanje osnova za izračunavanje režijskih stepena, što znači teže postignuti poen ali se za taj deo satnine znatno povećaju. Lični dohoci prema novoj oceni za sva radna mesta naćelno će se povećati ali su mogući i izuzeci u slučajevima ako su dosadašnje greške bile suviše velike, da će prema novim kriterijima lični dohoci biti niži.

Najbitnije kod određivanja vrednosti pojedinih kategorija svakako su moguća sredstva, koja može OUR Peko odvojiti za lične dohotke a da time nije ometan njezin razvoj odnosno smanjena proširena reprodukcija. Na

Kvalitet i disciplina u rokovima isporuka opali su i mnogi znaju, da se uz ograničenje uvoza nalaze u monopolnom položaju i misle, da mogu raditi šta hoću.

Svesni smo posledica neizvršenih ugovora u izvozu i uprkos povećanim troškovima nabave ne-moćni posmatramo opadanje proizvodnje. Preduzimanjem mera ne smijemo više odlagati.

Osnovu predviđenih rezultata poslovanja bila su i određena sredstva koja će biti potrebno podeliti na sredstva za lični dohodak i sredstva za isplatu dodatka za minuli rad i stalnost. I ovaj deo prema ugovoru je viši i prilikom uporedjivanja sa ličnim dohocima biće to potrebno uzimati u obzir.

Na osnovu pomenutih uputstava bio je predložen startni lični dohodak treće kategorije 1800 din mesečno bez poena i to uz 100 % postignutu normu ili 100 % ličnoj oceni. Osnova za izbor startnih osnova bila su radna mesta u proizvodnji u nižim kategorijama jer bi inače bio kod nižeg starta njihov lični dohodak manji. Pored izbora starta bilo je predloženo i prosečno dostizanje normi za 110 % što je za 5 % više od najveće moguće prosečne lične ocene režijskih radnika u pojedinoj radnoj jedinici ili u sektoru. Za raspon izmedju najnižeg i najvišeg ličnog dohotka bio podnet predlog 1:4,77 što je manje od ugovora u grani ali ipak u granicama, koje određuje sindikalna lista. Uz određeni start i raspon količina sredstava određivala je funkciju raspona u ostalim kategorijama i time i postavke za čas.

U poredjenju s sadašnjom nova kriva ima i matematički osnov i raste prema povećanju stepena a dosadašnja bitno je razlikovala režijska radna mesta od proizvodnih i nije bila dosledna u načelima porasta prema porastnom stepenu. Novi raspon pruža relativno veće povećanje visoko kvalifikovanim radnim

(Dalje na sledećoj strani)

Odlukom predsednika republike prilikom proslave 30 godišnjice oslobođenja grada Zadar odlikovan je

ORDENOM RADA SA SREBRNIM VENCEM
drug ŠUŠKO PAVO poslovodja prodavaonice PEKO u Zadru.

Srdačno čestitamo!

Donet je ...

(Nastavak)

mestima i srednjem stručnom kadru nego što su bila data uputstva za izbor.

Ovako odabrana skala satnih postavki po kategorijama i raspodela radnika iziskuje uz pretpostavke dostizanje normi sa 110 %, ličnom ocenom 105 % i vrednošću poena 1,10 te novim dodatkom za minuli rad i stalnost 23 % povećanje potrebnih sredstava za lične dohotke. Ovo je na osnovu predviđenih poslovnih rezultata krajna mogućnost odnosno, samo uz bolje rezultate biće moguća i treća raspodela čija će visina biti zavisna od boljih rezultata.

Već pomenuta odluka, da će nova skala satnih postavki biti jedinstvena ima kao posledicu promenu normi. Tom promenom smanjiće se broj minuta a povećać se vrednost ali ipak tako, da će umnožak vrednosti i broja minuta biti veći od staroga, dakle za jednaki izvršeni rad veći dohodak. U slučaju, da su norme postavljene jednako za sve operacije, to bi i za sve operacije i važilo. Pošto toga nije bilo, potrebno je novim normama uskladiti ovo tako, da će se, moći lakše ili teže postići na čitavom nivou OUR. Merilo ove jedinstvenosti, koje potvrđujemo ovim ugovorom, jest u tome, da je novu postavljenu normu u normalno radno vreme

sa normalnim učinkom moguće ostvariti sa 110 % pod uslovom, da je operacija kvalitetno obavljena.

U proseku je bilo za čitavu OUR u razdoblju januar—mart postizanje normi od 147 % ali je od toga deo rada bio u neevidentiranom produženom radnom vremenu i slabijeg kvaliteta, usled čega je stvarno postizanje normi bilo oko 140 %.

Pomenuti normativni smanjiće se dakle u proseku za 21 %, minutna vrednost povećać se za 50 % a umnožak toga daje povećanje ličnih dohotka za 13 %. Ovo je dakle prosek ali je za pojedine radne jedinice povećanje ličnog dohotka zavisno od visine sadašnjeg dostizanja normi. U jedinicama, gde je dostizanje normi bilo ispod proseka, povišenje ličnog dohotka biće veće, dok će u radnim jedinicama, gde je dostizanje normi bilo iznad proseka, povećanje će biti manje.

Svaki pojedinac i ubuduće odstupać od prosečnog dostizanja kao i dosada — prema prirodnim zakonima velika većina okolo normalnog dostizanja (100—120 %) a ima i sposobnijih i manje sposobnih.

Posebnost prilikom određivanja normi još su montažna odeljenja, gde je količina obavljenog rada pojedinca zavisna ne samo od

njega, nego i od kapaciteta trake te sličnog posla u OUR — Poliuretani od oblikovanja dionova i OUR — Gumoplast. Za pomenute radne jedinice važi kao prvo, već spomenuto uputstvo, da će novo dostizanje normi biti u proseku od 110 %. Kod pojedinih radnih mesta moraće se uzimati u obzir još stvarno radno vreme za obavljanje operacije i prema tome izračunat postotak zaposlenosti. Na osnovu dobijenih postotaka biće izračunata nova norma tako, da ju je moguće dostići kod ispunjenog plana u visini od 105 do 120 procenata različito obzirom na utrošeno vreme stvarnog rada. U izuzetnim slučajevima, gde su izostanci veći od normalnih, moraće pojedini radnici pored svog posla obavljati i druge radove. Ovo su radnici raspoređeni na takvim radnim mestima gde je zaposlenost najniža i zbog toga po novome primiče isplatu norme do 120 % u celini a iznad 120 % samo u visini 60 % dok će 40 % ostati radnoj jedinici, da bi na taj način preko vrednosti poena primali i oni radnici, koji su u svom radu puno zauzeti.

Samoupravni dogovor o raspodeli dohotka i ličnog dohotka sadrži i druge odredbe isto tako značajne, dok njihove promene nisu toliko bitne ili promena nije bilo i zbog toga je u tom sastavku pomenuto samo to, što se bitno menja.

Franc Grašić

izvodnju može kalendar prema potrebama promeniti i da se radi slobodnom subotom, što će biti namenjeno pokrivanju izgubljenog vremena na zborovima radnicima koji rade po normi a ostalima ne.

8. Za člana grupe za međunarodne odnose pri OK ZSRN Tržič drugi Marjan Markič — načelnik kadrovske odeljenja.

Za člana koordinacijskog odbora za kadrovska pitanja pri OO SSRN Tržič naime novan je drugi Pavel Roblek — predsednik sindikata.

9. Vatrogasnom društvu Peko odobrena je dotacija u visini 20.000 din iz SSP za god. 1975.

10. Počinje postupak za promenu samoupravnog dogovora o udruživanju OUR u radnu organizaciju (član 129) i statuta radne organizacije (član 126) u vezi proširenja predmeta poslovanja OUR Mreža. U vezi toga naime novana je stručna komisija, koja u roku od 8 dana izradi predlog promena pomenutih akata. U stručnu komisiju naime novani su:

Slavko Hvalica — predsednik,

Vida Rozman, Francka Bergant, Valentin Horžen, Janko Mladič, Leopold Trdan i Jurij Korošec, ing. — članovi.

11. Odbijena je molba Visoke škole za organizaciju rada iz Kranja u vezi sofinansiranja izgradnje školskih prostora.

12. Za izvršenje primopredaje gorjane kože zaliha naime novane su dve komisije i to:

— inventarisanje gornje kože:

1. Pavel Hafner — predsednik, v. majstor 512,

2. Metka Teran — član, predr. 511,

3. Janez Švab — član, kontr. 512,

4. Tomaž Jazbec — član, kontr. 522,

5. Janko Dobre — član, majstor 512,

6. Dragi Markelj — član, štamparija,

— inventarisanje nekurantne robe u skladištu:

1. Jože Bukovnik — predsednik, majstor u 510,

2. Leopold Slabe — član, predr. 510,

3. Marta Ušeničnik — član, op. prip.,

4. Peter Hafner — član, prirez. 512,

5. Janez Marin — član, prirez. 512.

13. Usvojen je predlog za naknadu štete, zbog krađe na putu u Milano u visini:

Mladič Janko 2.000 din
Simonič Anton 2.000 din

Gros Jože 2.000 din i 150.000 Lit

Šephar Viljem 2.000 din
Meglič Stane 2.000 din

14. Usvojen je predlog za uništenje starih prototipova i otpisanih poluparova na predlog prodajnog sektora. Pri spaljivanju biće prisutna komisija koja je predlog pripremila.

15. Na predlog generalnog direktora potvrđene su sledeće ocene:

Hvalica Slavko — direktor opšteg sektora stepen 2 — 107 %

Gradišar Danilo — direktor nabava stepen 3 — 104 %

Kališnik Janez — direktor finansija stepen 2 — 107 %

Gros Jože — direktor tehn. sektora stepen 2 — 107 %

Bedina Edvard — direktor ERC stepen 3 — 104 %

16. Usvojen je predlog za službeni put u inostranstvo:

Bedina Janez generalni direktor u vremenu od 26. 6. do 29. 6. 1975 u Pirmasens kod firme AFIS u vezi razgovora o izvozu obuće. Gros Jože — direktor tehn. sektora od 24. 6. do otprilike 4. 7. u SSSR. Razno eksport Moskva u vezi razgovora o koži i u Italiju u vezi razgovora sa dobavljačima materijala u vezi novih cena.

17. Vatrogasnom društvu Škofja Loka odobri se 3 pare cipela u vezi organizacije igre na sreću na pikniku naših iseljenika.

Vatrogasnom Savezu Slovenije odobri se porudžbina oglasa u Vatrogasnom vesniku 1/4 stranice u iznosu 900.00 na račun reklamnih troškova.

18. Odbijaju se molbe:

Školskog zdravstvenog centra — učenika 3. razr. san. škole, Djačke zajednice III. razr. gimnazije u Kranju i Vatrogasnog društva Podgora, Begunje.

IZVEŠTAJ

o donetim zaključcima 3. sednice Poslovnog odbora OUR Mreža od 9. 7. 1975

1. Podnet je izveštaj o ostvarenim zaključcima 2. sednice Poslovnog odbora OUR Mreža.

2. Na predlog generalnog direktora potvrđena je lična ocena vodji OUR Mreža druga Milana Jazbeca u visini od 104 %.

3. Potvrđen je i predlog za proširenje poslovanja OUR Mreža, i to na:

— prodaju krznene konfekcije,

— prodaju dečjih igračaka,

— prodaju galanterije od veštačke kože i

— prodaju kišobrana.

U vezi toga povede se postupak za promenu statuta OUR Mreža (član 136 i 137) i formira se komisija u sastavu:

1. Slavko Hvalica, predsednik,

2. Vida Rozman, član,

3. Francka Bergant, član,

4. Valentin Horžen, član,

5. Janko Mladič, član,

6. Leopold Trdan, član,

7. ing. Jurij Korošec, član,

koja u roku od 8 dana izradi predlog proširenja predmeta poslovanja, kao što je pomenuto.

Izveštaj

IZVEŠTAJ O DONETIM ZAKLJUČCIMA NA 11. ZASEDANJU IZVRŠNOG ODBORA DANA 3. 7. 1975

1. Usvojen je izveštaj o realizaciji zaključaka 10. sednice. Opšti sektor podneo je izveštaj o realizaciji 4. zaključka posle proučavanja problema.

2. Za mesec junij 1975 radnim jedinicama se sa kta priznaje razlika u iznosu:

510 — za neukalkulirane operacije — 763,34 din

541 — razlika do 92 % plana — 41.389,22 din

530 — razlika od planirane količine (smanjuje se teret za planirana radna nepopunjena mesta u visini 1.882,60 dinara) — 7.163,80 din

531 — razlika za lični dohodak (smanjuje se teret na materijal u visini 292.757,44 dinara) — 5.022,25 din

531 — na teret razlike režijskog stepena — 9.399,00 din

569 — ispadanje časova — pokrivenje troškova rež. mat. — 933,83 din

510 — premašen vrednost prekovremenog rada — 1.818

510 — prem. vred. prekovremenog rada — 1.818,84 din

511 — prem. vred. prekovremenog rada — 817,58 din

512 — prem. vred. prekovremenog rada — 3.691,19 din

520 — prem. vred. prekovremenog rada — 6.259,89 din

521 — prem. vred. prekovremenog rada — 5.517,65 din

522 — prem. vred. prekovremenog rada — 6.975,11 din

523 — prem. vred. prekovremenog rada — 6.603,82 din

526 — prem. vred. prekovremenog rada — 1.344,74 din

530 — prem. vred. prekovremenog rada — 3.232,88 din

550 — prem. vred. prekovremenog rada — 30.856,04 din

533 — prem. vred. prekovremenog rada — 9.254,78 din

301 — prem. vred. prekovremenog rada — 999,90 din

Odbijena su potraživanja za razlike:

520 i 521 za pokrivanje razlike zbog ispada u proizvodnji, pošto su oba odeljenja postigli planirane lične dohotke i proizvodnju u mesecu junu.

510 — suma za opravku platoo ZLATA uključujući se na teret Bayera. Prilikom opterećenja Bayera mora se sakupiti sve troškove a ne samo troškove opravke.

523 — za opravku art. Zlata tereti se nabava — na teret Bayer.

3. Usvojen je predlog cenovnika stalnih cena, koga je pripremio sektor nabave sa stupanjem na snagu 1. 7. 1975.

4. Usvojen je predlog uvoznih usluga u okviru poslovnog

udruženja obučarske industrije — nabava poliola. Manipulativni troškovi za nabavu materijala u okviru dogovora poslovnog udruženja obučarske industrije ne računaju se, odnosno se računaju u visini 2 % samo u slučaju, kada radne organizacije izvršavaju međusobne usluge.

5. Kalupari Sevnica priznaje se isplata dodatnih troškova, koji nisu obuhvaćeni za art. Coki u iznosu do 30.000 din time, da kalupara Sevnica priznaje razliku na račun štete, koja je nastala prilikom lomljenja dionova i to u iznosu od 5.000 din.

6. Usvojen je predlog prodajnih cena dizanja tekstila prema prosečnoj ceni cenovnika stalnih cena s tekstilom kao što sledi:

I. grupa — uzorci u veličini iznad 3 m² sa 30 % sniženjem

II. grupa — uzorci u veličini od 1,5—3 m² sa 40 % sniženjem

III. grupa — uzorci u veličini od 0,5 do 1,5 m² sa 50 % sniženjem

IV. grupa — uzorci u veličini do 0,5 m² sa 70 % sniženjem.

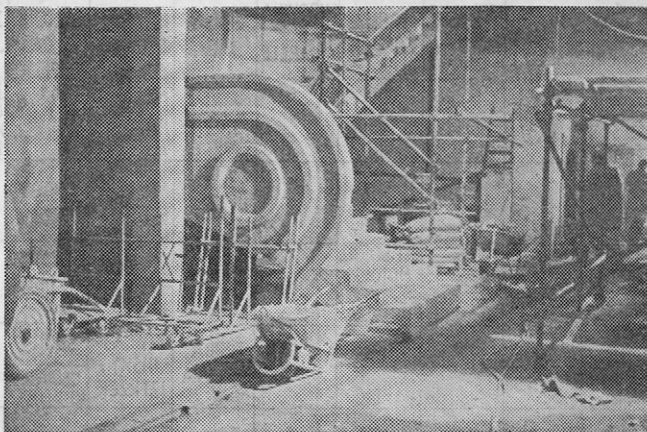
7. Usvojen je predlog radnog kalendara za 1975 god. i prdloži se u konačno usvajanje zajedničkom radničkom savetu sa dopunom, da za sve službe, koje opskrbljuju pro-

hiša obutve

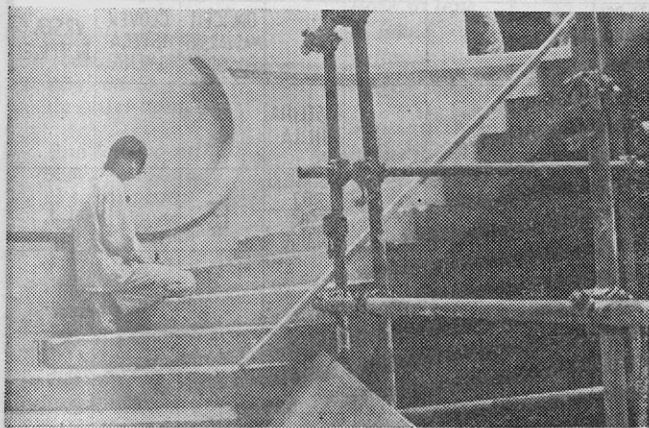
I. nadstropje je namenjeno oddelku ženske obutve, ki se v podaljšku spremeni v boutique z usnjeno konfekcijo in galanterijo.

II. nadstropje — moški oddelek z boutique-om in malim buffetom — kava in tobačni izdelki ter centralno skladišče.

Ob novem objektu imamo še del stare stavbe, ki se vklaplja v novi program. Prostor v pritličju

Poslovalnica 40 in ...

... 30 dni pred otvoritvijo

je namenjen sprejemu in sortiranju robe, v nadstropju pa je aranžerska delavnica, tu bo namreč

stalni aranžer, ki pa ne bo deloval samo v Mariboru, ampak po vseh prodajalnah na Štajerskem.

PERSPEKTIVA

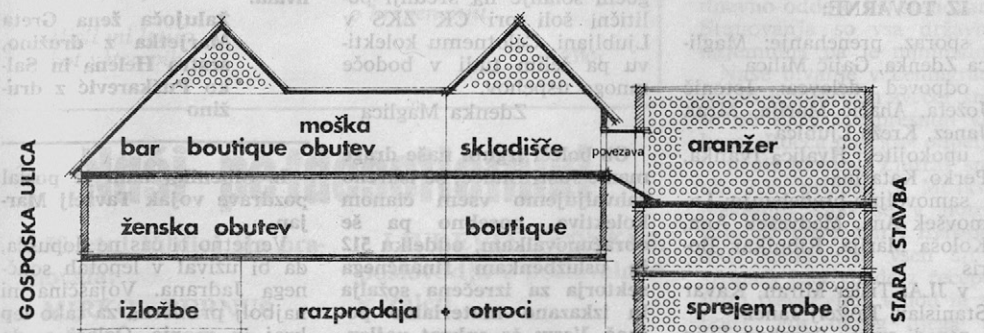
Prodajalna v sedanjem stanju »gleda« na ulico z ozkim fasadnim pasom (10 m), v bližnji prihodnosti pa se bo zgradila pasaža po vsej dolžini prodajalne (30 m), tako da bomo imeli celotno pritličje v izlozbi, prehod ljudi skozi pasažo bo velik, saj bo to najbližja komunikacija med enim večjim parkiriščem ob trgovskem centru mesta.

Biro

Prodajalna Maribor I. — prva »hiša obutve« v Jugoslaviji, je doslej naša največja investicija. Hkrati z otvoritvijo »hiše obutve« smo razširili tudi asortiman prodajnih predmetov na krzveno konfekcijo, usnjeno galanterijo, usnjeno konfekcijo s poudarkom na modni program, modni dodatki (pasovi, rokavice, denarnice, rute, šali) in prodajo dežnikov.

pbp

projektivni biro peko

Prerez »hiše obutve« z vrisanim programom

Dne 10. avgusta bo praznovan za glavnega direktorja val sedemdesetletnico naš tretji povojni direktor, tovariš IVAN STUCIN-ZANA.

Izhajajoč iz tržiške delavske družine je že v otroških letih občutil tegobe pomanjkanja in tudi težave vojnega časa. Le s težavo je našel mojstra, ki ga je izučil za čevljarja ter mu tudi dal napotkov za nadaljnjo borbo za vsakdanji kruh. In prav to spoznanje ga je napotilo v vrste naprednjakov, najprej med člane delavsko-prosvetnega društva Svoboda in kasneje še med člane komunistične partije Jugoslavije.

Predvojno revolucionarno in ilegalno delovanje ga je sicer pripeljalo tudi v »Glavnjačo« in v »Ivanjico«, znani koncentracijski taborišči za komuniste, vendar ga to ni pokolebalo, pač pa le še spodbudilo k aktivnejšemu revolucionarnemu delu. Takega je našla tudi druga svetovna vojna in kot komunist-

novan za glavnega direktorja takratne glavne direktorije usnjarske in usnjarsko predelovalne industrije Slovenije pri Ministrstvu za lahko industrijo Slovenije ter nato za direktorja tovarne obutve »Planika« v Kranju v izgradnji in zatem za direktorja »Obutve« Kranj. Leta 1951 pa je bil imenovan za direktorja našega podjetja, kjer se je po skoraj desetih letih službovanja starostno upokožil.

V času njegovega vodenja je le-to doživelo brez dvoma velik razvoj in razmah tako po obsegu proizvodnje, kakor tudi v tehnološkem pogledu, saj so bili to časi preorientacije od planskega na samoupravno gospodarjenje, to je bil prehod od nekaj enostavnih modelov, ki smo jih proizvajali v planskih letih, na obsežnejšo kolekcijo modne obutve, v katero proizvodnjo se je podjetje v tem času preusmerjalo, to so bili časi

Naš jubilent

trikratnega povečanja obsega proizvodnje in seveda povečanja lastne prodajne organizacije, prek katere je tovarna prodajala vse svoje izdelke.

Poleg dolžnosti direktorja je medtem aktivno sodeloval tudi v družbenopolitičnem življenju. Opravljal je razne funkcije vse do republiškega ljudskega poslanca.

Za vsestransko aktivnost in uspešnost ter za zasluge v NOB, povojni graditvi, operativno vodenje, razvoj samoupravljanja ter za politično delovanje je poleg spomenice 1941, prejel številna priznanja in odlikovanja od Reda za hrabrost do Reda zaslug za narod z zlato zvezdo.

Tov. Ivanu Stucinu-Zanu ob njegovem visokem življenjskem jubileju v imenu delovne skupnosti Peko iskreno čestitamo z željo, da bi mu življenje naklonilo še mnogo zdravih in srečnih let.

aktivist se je moral že med prvimi — julija 41 — umakniti v partizane, kjer je bil soustanovitelj Tržiške čete in kasneje borec le-te in Kokrškega odreda.

Po končani drugi svetovni vojni ga je čakalo novo delo, nove zadolžitve. Kot sposoben strokovnjak čevljarke stroke je bil že leta 1947 ime-

Poslovalnica na Reki

Nagradna križanka

				NAŠA PISAVA ZA ITALIJANSKO MESTO CREMONA	SPECIALIST ZA RINOLOGIJO	IRENA TOMAZIN	SUROVINA ZA CIGARETE	ŽENSKO IME	STAR SLOVAN	STROJIN OLČA	BERI „ČEVJAR“	OCITANJE	RASTLINA ZA VSADITEV	PANJ ZA SEKANJE DRV	
				STAROGRŠKI POLITIK, VODJA 30-TORICE TIRANOV	K					KONICA OKRASNI KAMEN RAZNIH BARV					
				ODLIČNO ŠTADERSKO VINO				Z							
				ŠTEVNIK (EDEN)		DEL BENCIN, MOTORJA OBMOČJE MINISTRA			ZNANJA VERDIJEVA OPERA	A					
		MOREČE SANJE VRSTA AVTA					TORBA AKTOVKA	BLAČAJ-NIŠKI IZTRŽEK	SLOG	ČLOVEK, KI VTIRA					
TENIŠKI REKVIZIT				GORA NA NOTRANJSKEM			GRŠKO-RIMSKI STARI VEK							DOPUST!	
URADNI RAZCLAS, ODLOK				FR. FIZIK IN ASTRONOM, TRAVNIATA JUŽ HOAMER, RAVAN			KARTA PRI TAROKU JUŽNA RASTLINA					ODLIČEN MADŽARSKI ŽOGORBC	ČLOVEK ISTEGA IMENA	VRSTA DETELJE	
TATJANA DEBEVC		POHVALJALNO ZNAMENJE TONČKA TRŽKAN		L		KVASINE, FERMENTI	LOVEC NA RAKE PREBIVALEC KAIRA					RASTLINA, BILKA			
SUKANEC			LJUDSKO BITJE MESTO V JUŽ. TURCIJI					BLAČAJNA ŽUNKO ANGELA				AVSTRALSKI NOJ PISEK KNJIGE	E	U	
IHTAVOST			LETNA RENTA VLADARJEV PLIN BREZ BARVE VONJA	A		N		A	STAR MOŽ OČAK TOVARNA KOVČKOV						
	IME IGRALKE GARDNER	ČLOVEK KI DENUNCIRA DUŠA PRI ST. SLOVAN						N		PRAVO-SLAVNI DUHOVNİK		NAŠ PEVEC (STOJAN) MAKEDON-SKO KOLO	V		
STAROGRŠKI BOG SMRTI		N		O	IDA RAUBAR IVANKA LUKMAN		TOPOTANJE STANISLAVA AZMAN					JANA ROBLEK TERAN OLČA			
IME SLIVARKE KOBILCE				LONDONSKI CASOPIS		M		PESNIŠKO IME ZA KOROŠKO							
RAVNINA, PLANOTA				CESTA V MESTU				ŽADNJA ŽELJA VOLILO							

Rešitev križanke iz prejšnje številke:

Vodoravno: DELAVSKO, OP, OLAJŠEVANJE, KIT, IU, EOL, UPRAVLJANJE, TADEJA, PSITAKOZA, ONEGALKA, ANELA, IVAN, VELOPOLJE, ANE, ALAMO, ARA, ODA, TA, ACIS, DON, ROV, NIRVANA, STANKA, NICA, JASPIS, ETE, EDEM, ASTATIN, ŽID, MIOCEN, NOGI, VL, SAMOUPRAVLJANJA, PROSLAVA, AACHEN

Priprave pred dopustom, vročina in poletje so verjetno vzroki, da smo dobili manj rešitev kot pa običajno.

Zreb je nagrade razdelil takole:

- 80 din — Stanko Sova, Orodjarna
- 60 din — Vladimir Klančar, ERC
- 40 din — Lidija Bučinel, recepcija
- 20 din — Mira Grah, Trbovlje
- 20 din — Rezika Zmiljanjac, ambulanta

Drugim več sreče prihodnjič!

Uredništvo

»ČEVJAR«, glasilo delovne skupnosti tovarne obutve »PEKO« — ureja uredniški odbor: Sašo Ahačič, Franc Grašič, Slavko Hvalica, Franc Jazbec, Branko Košir, Vida Rozman, Marija Slapar. — Glavni in odgovorni urednik Marija Slapar. — Naslov uredništva: Peko Tržič. Telefon 50-260 int. 217. — Tisk: GP Gorenjski tisk Kranj v 3300 izvodih — Izhaja vsak prvi petek v mesecu. List dobijo člani delovne skupnosti brezplačno.

Prišli — odšli

V TOVARNO:

izd. zgornjih delov Trbovlje: Orač Irena, Grebenc Jolanda, Sirovica Zehra, Pirnat Ana, Stelja Dragica, Vozel Silva, Lamovšek Ana, Goljuf Valerija, Vnuk Ana, Turnšek Slavka, Grašičar Ivana, Vec Alojzija, Fele Anica v plastiko: Kuzma Stanko v montažni oddelku 523: Jekovec Marjan v elektro delavnico: Murgič Branko v PUR: Ferlin Slavko

IZ TOVARNE:

sporaz. prenehanje: Maglica Zdenka, Gajič Milica odpoved delavca: Istenič Jožefa, Ahačič Marija, Mrak Janez, Kreže Ljubica upokožitev: Hvalica Ivanka, Perko Katarina samovoljno prenehanje: Lamovšek Ana, Medvešek Ana, Kološa Marija, Ribnikar Boris v JLA: Tišler Miran, Kavar Stanislav, Tavželj Janez zaradi smrti: Šarabon Filip po sili zakona: Praprotnik Janez

Zahvale

Ob smrti dragega moža in očeta Franca Maliža iz Sebenj 28 se iskreno zahvaljujemo delovnemu kolektivu tovarne PEKO za izraze sožalja in izkazane pozornosti.

Zena Marija, sinova Franc in Jože z družinama

Ob odhodu na novo delovno mesto se vsem sodelavcem iz prodajnega sektorja zahvaljujem za prijetno počutje med njimi. Obenem se zahvaljujem družbenopolitičnim organizacijam, da so mi omogočili šolanje na srednji politični šoli pri CK ZKS v Ljubljani. Celotnemu kolektivu pa želim tudi v bodoče mnogo uspehov.

Zdenka Maglica

Ob boleči izgubi naše drage mame Juste Štalc, se iskreno zahvaljujemo vsem članom kolektiva, posebno pa še obračunovalkam, oddelku 512 in uslužbenkam finančnega sektorja za izrečena sožalja in izkazano materialno pomoč. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žaljuči hčeri, sin in mož

Najlepša hvala vsem, ki ste pospremili mojega dragega moža Filipa Šarabona v njegov prerani grob, darovali vence in cvetje in mi na kakršenkoli način pomagali lajšati bolečino.

Zahvaljujem se organizaciji združenega dela PEKO za izkazano pozornost, tov. Markiču in Božiču za organizacijo pogreba, tov. Robleku za poslovilne besede in njegovim ožjim sodelavcem za poslednjo izkazano čast.

Najtoplejše zahvalo pa sem dolžna vsem, ki so sodelovali v reševalni akciji, da je Filip našel mir v domači zemlji.

Še enkrat vsem najlepša hvala.

Žaljuča žena Greta Marjetka z družino, sestra Helena in Salvo Puškarevič z družino

Iz Šibenika nam je poslal pozdrave vojak Tavželj Marjan.

Verjetno ti čas ne dopušča, da bi užival v lepotah sončnega Jadrana. Vojaščina ni najbolj primerna za tako lep kraj in morje. Oglasi se še kaj.

Urednik

Abeceda ljubezni

Ali tvoje srce ve,
za vse dolge noči,
ko sem sam,
tebe ni,
daleč si stran,
pa vendar blizu?

Bolj kot sonce
žareč je tvoj pogled,
bolj kot modro nebo,
sinje tvoje so oči.

Cvet dehti,
dehtiš tudi ti,
cvet cveti,
cvetiš tudi ti,
ti si moj cvet.

Ce zaprem oči,
slišim te,
tvoj vzdih
čutim
tvoje hrepenenje.

Dala si mi srce,
podarila prvo ljubezen,
nisi vedela,
da odšel bom.

Eno leto bo minilo,
nisva se videla,
le topla pisma
mi vse povedo.

Fotos tvoj
spomin je moj,
na tebe
vedno z menoj.

Gledal bi te
noč in dan,
vendar
ti si daleč,
v mislih mi je le slika
tvojega lika.

Hrepenenje
kaj mi pomaga,
vsak dan bolj
srce me boli.

In kdo pozabil bi
tvoj objem,
poljub vroč,
tvoj stas,
te tvoje žareče oči.

Jemal sem slovo,
jokala si,
objela me,
obljubila,
da me čakaš
dolgo leto dni.

Kri kipi
zdaj v maju,
toda brez tebe
življenja ni.

Leto skoraj bo okrog,
da zapustil bom ostrog,
vrnil se k tebi,
v tvoje naročje,
v tvoj objem.

Misli mi letijo
kot vetra pih,

tebe poljubijo,
ko zaspiš.

Nore so noči bile,
sanjave,
zvezdnate vse,
zdaj vsak zase
za utrinkom zre,
da sreča vrne se.

Obraz tvoj mili,
stalno mi sili
pred oči,
vame zre pogled
s tvoje slike.

Ptiček sem ujet,
ne morem poletet,
da te vidim,
da poljubim
te na rdeča usta.

Rože so lepe,
za mene
najlepša roža
si ti.

Spomini živijo
krajšajo mi čas,
pisma govorijo,
kaj čutiš ti.

Sepetu vetra
prisluhni,
ko rahlo trka
ti na okno,
slišala boš
moj vzdih
po tebi.

Trave se bude,
maj je tu,
skoraj prišel
tudi jaz bom nazaj.

Upanje se ne zgubi,
zaupam ti,
hrepeniš,
upaš
na nove dni.

Veliko si jokala,
vem,
pove mi srce,
poznam te
v dno duše.

Zapel si bom,
ko objanem te,
prišel na srce,
da pozabljeno
bo vse.

Že prihaja vlak,
da odpelje me
k tebi,
da se nasmejiš,
pozabiš solze,
ki kapljale
so na bela pisma,
v tihih nočeh,
ko pisala si mi
o samotni,
o hrepenenju.

Zika

Moskva — Puškinov spomenik

Prvomajski prazniki v Sovjetski zvezi

(Nadaljevanje)

Tretji dan smo se z avtobusom peljali iz Leningrada v 29 km oddaljeno carsko vas — sedaj Puškinovo. Tu je bila letna rezidenca carjev Romanovih. Zgradbe so podobne Zimskemu dvorcu. Okolica s parki, vrtovi in vodometi pa vse še polepša. Med vojno je bil дворец močno poškodovan, sedaj pa je skoraj vse obnovljeno.

Med vožnjo smo našega vodiča Viktorja spraševali o življenju, plači, stanovanjih itd. Povedal nam je, da je bila povprečna plača lansko leto 149 rubljev, osebni avto, katerega skoraj ni videti razen taksijev pa je 5600 rubljev. Mestni promet je zelo poceni, skoraj zastoj. Vojni obvezniki gredo z 19 leti v vojsko, ki traja dve leti. Visokošolski študij pa je pet let, ki se skupaj z vojaško obveznostjo šteje v delovno dobo. Starostna pokojnina se doseže s 55 oziroma 60 leti. Leningrad je močno industrijsko mesto, saj ustvarijo 7 % celotnega narodnega dohodka. Imajo tudi 5 gradbenih tovarn, ki dnevno oddajo 180 stanovanj. Stanovanja so vsa državna, najemina pa je minimalna.

Naše bivanje v Leningradu je šlo h koncu in zvečer smo se ob 22.30 z expresnim vlakom »Rdeča puščica« odpeljali proti Moskvi. Zjutraj smo ob 7.30 prispeli v Moskvo. Nastanili smo se v hotelu Rusija, največjem v Evropi s 6500 ležišči. Na vseh štirih straneh ima vhode z recepcijami (sever, jug, vzhod in zahod). Pot okrog njega pa je dolga 2,5 km. V hotelu nas je pozdravila vodička Va-

nja. Simpatično Moskovčanka, umetnostno zgodovinarica, smo takoj vzeli za svojo. Najprej smo imeli avtobusni ogled mesta, nato pa še nekaterih posebnosti in znamenitosti.

V preteklosti je bila Moskva rezidenca ruskih cesarjev in patriarhov, danes pa je glavno mesto Sovjetske zveze in središče kulturnega, gospodarskega in političnega življenja. V njej živi 7,1 milijon prebivalcev in 1,5 milij. gostov in turistov. Leži ob reki Moskvi v geografskem središču evropskega dela SSSR. Glavni del mesta je skoncentriran okrog Kremlja, najstarejšega mestnega jedra. Začetki Kremlja segajo v leto 1147, takrat je bila to lesena trdnjava. V začetku XIII. stoletja je Moskva postala knježevina, v XIV. stoletju pa politično in cerkveno središče. V tem času je Kremelj dobil trdnjavo obzidje z lepimi stolpi, več cerkva in palač. Ideja o zgodovinski misiji Rusije in Moskve kot »Tretjem Rimu« je pripomogla k naglemu napredku in gradnji mesta po zgledu zahodne Evrope.

V XVI. stoletju je bila Moskva prva tiskarna. Do 1712. leta je mesto vidno raslo. Tedaj pa je postal Petrograd ruska prestolnica. V XVII. stoletju je bil narejen prvi regulacijski načrt Moskve. Širili so ulice, uredili vodovod, zgradili vrsto palač in univerzo, ki je dobila ime po znanstveniku-ustanovitelju Lomonosovu. V XIX. stoletju je naglo naraščalo število prebivalstva. Z zmago oktobrske revolucije je 1918. leta postala

središče mednarodnega delavskega gibanja in sedež prve socialistične države na svetu. Moskva je bila štirikrat požgana. Dvakrat od Tatarov, zadnji požar leta 1812 pa je prisilil Napoleona na umik.

Ena najznamenitejših palač je »Orožna palača«, kjer smo si ogledali obleko, nakit, posodo, bojno opremo in orožje ruskih cesarjev. Vse to kaže njihovo takratno moč in blišč dvora. Tu so razstavljene tudi kočije s konjsko vprego imenovane trojke.

Prvi dan našega bivanja v Moskvi smo zaključili z ogledom znanega moskovskega cirkusa. Akrobati kot iz elastičnosti, klovni, krotilka levov in drzen galop kozakov z akrobacijami so nas navdušili.

Ko sem sem se naslednje jutro zbudila, so že sončni žarki kukali v sobo. V mislih sem bila pri svojih doma, na poti v službo in pri sodelavcih, ki so po končanih prvomajskih praznikih začeli z delom. Kmalu je telefonski zvonec prekinil moje razmišljanje, saj so klicali za vstajenje. Ob pol devetih smo imeli zajtrk. Hrana je bila zelo podobna leningrajski, mogoče še bolj pestra in pogrinjki še lepši.

To popoldne smo imeli na programu ogled Leninovega mavzoleja. Na tisoče domačih in tujih gostov in turistov, vsak dan po večurnem čakalju pride preko Rdečega trga mimo častne straže v mavzolej. Nato smo si pod obzidjem Kremlja ogledali spomenike in spominske plošče slavnih in zaslužnih mož. Ob obzidju Kremlja gori tudi večni ogenj na grobu neznanega junaka.

Popoldan smo se peljali nekoliko ven iz mesta do nekdanjega deviškega samostana, kjer je tudi cerkev, v kateri je bil kronan II. ruski car Boris Godunov. Danes je tu začasna rezidenca ruskega patriarha. Poleg je pokopališče, na katerem so pokopani le znameniti ljudje (pesniki, slikarji ipd.). Tudi Nikita Hruščov leži na tem kraju počitka.

Peljali smo se po glavni ulici Moskve, Kalinin prospekt z modernimi stavbami, med katere sodi tudi impozantna palača SEV. Na povratku smo šli mimo Leninove biblioteke s 27.000 knjigami, univerze Lomonosov imenovane Citadele znanja in stadiona Lenin, ki sprejme 103.000 gostov.

Ogledali smo si tudi Tretjakovsko galerijo. Brata Tretjakov sta svojo privatno galerijo darovala mestu Moskvi. Postopoma se je galerija dopolnjevala in bogatila in danes so v njej skulpture, grafike in slike največjih ruskih in svetovnih mojstrov.

Po večerji in kratkem vmesnem odmoru smo šli na ogled podzemne železnice. Za 4 kopejke smo si v 1,5-urni vožnji ogledali najznamenitejše perone v raznobarnem marmorju s kipi in freskami. Resnično zasluži priznanje najlepšega metroja na svetu. Po napornem dnevu in pozni uri se nam je počitek zelo prilegel.

(Nadaljevanje prihodnjici)

Naši pe tdesetletniki

50-letni jubilej sta praznovala:

MIRKO PERNUS —
končni kontrolor v prodajnem sektorju in

LJUDEVIT ČONKAŠ,
poslovodja v poslovalnici v Žalcu.

Iskreno čestitamo.

Alkoholizem — družbeno zlo

Iz knjižice s takim naslovom, za katero sta napisala gradivo prof. dr. Vladimir Hudolin in dr. Janez Rugelj, vam name ravam v tej in v še nekaj naslednjih številkah osvetliti alkoholizem, njegove posledice in dolge, mučne ter težavne poti zdravljenja in rehabilitacije.

Alkoholizem je vedno težji problem socialne medicine — TRETJA BOLEZEN, ki ji gre po številu obolelih res tretje mesto, za boleznimi srca in ožilja, ki so na prvem in za malignimi tumorji, ki so na drugem mestu.

Uživanje alkohola je zelo povezano z običaji in navadami vsakdanjega življenja. Skoraj ni veselega ali žalostnega dogodka, kupčije ali praznova-

nja, ki ni v zvezi s pijačo. Ob tem pa ŽIVI V JUGOSLAVIJI OKROG 900.000 ALKOHOLIKOV, in od tega samo v Sloveniji blizu 80.000. Če pa vzamemo, da poleg alkoholikov trpijo tudi po 3 člani njihovih družin, so številke, ki jih dobimo in ki nam pričujejo o bedi v naši okolici, zastrašujoče. Da je beda pravilen izraz za posledice prekomernega uživanja alkohola, zado- stuje, da se spomnimo na kakega alkoholika iz kroga znancev in že kratek pomislek nam bo opravičil omenjeno besedo. Poleg tega pa vemo, da pri nas lahko proizvajajo alkoholne pijače povsod brez večje kontrole, njih poraba je površno kontrolirana, da ne govorimo o kaki strogi kontro-

li. Na osnovi porabe alkohola na prebivalca dostikrat poskušajo oceniti tudi stanje alkoholizma v neki deželi.

Po podatkih iz l. 1963 in 1964 je bila poraba čistega (100 %) alkohola na prebivalca najvišja v Franciji, in sicer 19,8 l in v Italiji 14 litrov. Na tretjem mestu je bila Jugoslavija, in sicer SR Hrvatska z 11—12 litrov. Najmanjša poraba je bila v Turčiji 0,3 litra in na Japonskem 1,1 litra.

Poraba alkoholnih pijač pa kljub strahotam, ki jih prinašajo, nenehno raste.

Poleg podatkov, ki govorijo o množini predelanih in porabljenih alkoholnih pijač ter o njihovi ceni, moramo upoštevati denarna sredstva, ki jih

dajemo za socialne dajatve, in škodo, ki jo povzroča alkohol (izgubo delovnih dni, stroške za zdravljenje alkoholikov, socialne dajatve družinam alkoholikov...), da bi pridobili popolnejšo sliko škode, ki jo alkoholizem prizadene narodnemu gospodarstvu.

Alkoholik ne umrje samo prej kakor nealkoholik, temveč prej izgubi tudi delovno sposobnost. Računajo, da ALKOHOLIK IZGUBI V ŽIVLJENJU VSAJ 10 DELOVNIH LET. To pomeni, da v Jugoslaviji med eno generacijo izgubimo zaradi alkoholizma okrog 9 milijonov delovnih let. Če alkoholik med letom izgubi samo 2 delovna meseca zaradi bolezni in drugih izostankov z dela

kakor tudi neuspeh pri delu, GRE V JUGOSLAVIJI ZARADI ALKOHOLIZMA V IZGUBO NA LETO 1.800.000 DELOVNIH MESECEV.

Težko je prikazati škodo, ki jo alkoholizem staršev prizadene vzgoji in družbenemu položaju njihovih lastnih otrok.

Zaradi vseh omenjenih podatkov lahko vsakdo uvidi, da je alkoholizem resnično velikanska nevarnost tako za posameznika kot za skupnost. Zato je potrebno, da pišemo o njem, da dobivajo ljudje vsaj nekaj informacij o tej tako pogosti in hudi bolezni, da se ob »normalnem« uživanju alkoholnih pijač zavedajo tudi posledic, ki prežijo nanje in na vso skupnost. **M.M.**

Nekateri drugače

Dopust je za nami. S svežimi močmi, polni delovnega elana smo se vrnili na svoja delovna mesta. Dopust smo imeli zase. V nekaterih službah so morali delati, medtem ko smo se mi prazili na soncu (nekateri na morski obali, drugi v planinah, nekateri ob spravljanju sena in podobno). Nekaterim med njimi smo postavili vprašanje:

V tovarni je kolektivni dopust. Kako da se niste pridružili mnogim, ki so odšli nabirat novih moči?

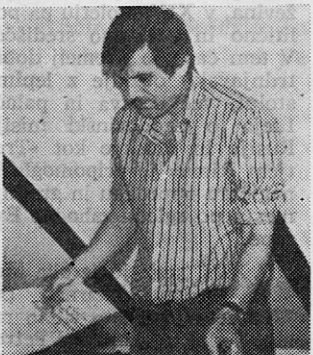
SLAVKA JEREBCIC — referent za dodelavo

Medtem, ko ostali že lahko uživajo, mora izvozni oddelek odposlati vsa naročila, kot jih zahtevajo pogodbeni dobavni roki. Pripraviti moram tudi podatke o izvozu za Gospodarsko zbornico, na osnovi katerih dobimo pravico izvoza na vzhod.

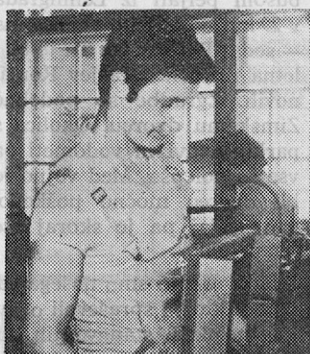
KATI BIZAJ — referent uvoza

Dežuram v nabavni službi. Na dopust bom odšla pozneje, da ga bom koristila skupaj s porodniškim.

Ing. BOSTJAN FÜRST — šef biroja za projektiranje investicije in vzdrževanje

Pripravljamo načrte za adaptacije v zimskem roku in nadzorujem gradnjo in montažo zaključnih del v blagovnici Maribor.

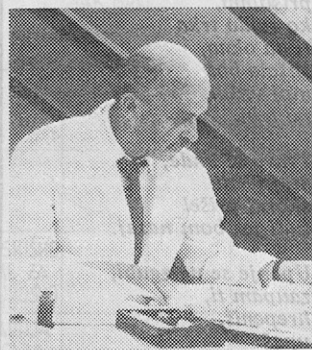
MARJAN PERKO — strojni ključavničar

Delamo regale za prodajalne, ki morajo biti izdelani do konca meseca.

MAJDA KRAMAR — operater na verificirki, predelavka ERC

Vezana sem na možev dopust od 20. avgusta. Vsi pa tako in tako ne moremo nenaenkrat na dopust. Dela v centru ne moremo ustaviti.

IVO OTOREPEC — gradbeni tehnik

Tako kot vsako leto, moram biti tudi letos v tovarni, da nadzorujem vzdrževalna dela, ki se lahko opravijo le takrat ko stoji proizvodnja.

Novosti na policah tržiške knjižnice

Janusz PRZYMANOWSKI: STIRJE TANKISTI IN PES

Ko boste prebrali knjigo o štirih tankistih in psu, boste marsikaj izvedeli o šestnajstletnem ostrostrelcu in radio-telegrafistu Janku Kosu, o mitraljezcu Gustliku Jelenu, o šoferju mehaniku Grigoriju Saakašviliju Grehu in o komandirju tanka, svetlolasem meteorologu Vasiliju Semjonovu; vse boste tudi izvedeli o »petem tankistu«, volčjaku Šariku in o samem tanku Rdečku, imenovanem po rdečelasi bolničarki Marusji. Med številnimi knjigami, ki jih je napisal priljubljeni poljski pisatelj Przymanowski, je prav povest STIRJE TANKISTI IN PES doživela

največji uspeh. Povest je bila posneta tudi kot televizijska nadaljevanka, ki smo jo z veseljem gledali tudi pri nas.

Matevž HACE: PRIJATELJI IN ZNANCI

17. objavljena knjiga Matevža Hacet, so njegovi skrbno zapisani na leto 1936, ki ga pisatelj prikaže kot prelomno leto v političnih razmerah v naseljih pod Snežnikom. Nazorno nam oriše številne prebivalce tega predela Notranjske v času, ko so se mladi kmečki sinovi otresli politične odvisnosti od klerikalnih voditeljev, se organizirali in enotno nastopili proti zaostalosti miselnosti in socialnim krivicam ter tako dosegli na občinskih volitvah prvo zmago.

Delo je pisano v živem ljudskem jeziku takratnega časa, pri čemer pisec celo nakaže, kako so se izražali posamezni družbeni sloji oziroma politični aktivisti.

Robert Louis STEVENSON: PRIGODE DAVIDA BALFOURJA

Knjiga »Prigode Davida Balfourja« je sestavljena iz dveh delov, iz romana UGRABLJEN in njegovega nadaljevanja CATRIONA. Kot celota pomenita zelo izvirno, svojevrstno obliko pustolovske zgodbe, ki je hkrati tudi potopis, zgodovinski roman in ne nazadnje psihološki prikaz konfliktov vesti v junaku samem in v dobi, v katero ga je avtor postavil.

Romana sta sad Stevenso-novega preučevanja škotske zgodovine, njegovega zanimanja topografije te dežele in ne nazadnje odmev njegovih mladostnih spominov.